

**R. P. Valerii Reginaldi Bvrgvndi Seqvani E Societ: Iesv,
Praxis Fori Poenitentialis**

Ad Directionem Confessarii, In Vsv Sacri sui muneris ...

Regnault, Valère <1543-1623>

Mogvntiæ, 1617

Cap. 4. De beneficiorum obligatione recitandi horas canonicas,

[urn:nbn:de:hbz:466:1-78477](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-78477)

bus; quod est eisdem transgressores non facere fructus suos, virtute regulæ; De triennali possessione, De qua in sequenti- bus. Id quod & ratio offendit, quia talis regula intelligitur de iure, & titulo beneficii acquirendo, non autem de fructibus post beneficium iam adeptum acquirendis.

Inde autem consequens est, eisdem transgressores tene- ri ad eorundem fructuum restitutionem. A qua, an igno- rantia, obliuiove inuincibilis excuset, difficultas est. Pro parte enim affirmante facit, quod acceptum sine acquisitione do- mini sit restituendum. Pro negante vero, quod talis inhabi- litas sit imposita tanquam pœna punitiua culpæ, quæ com- mittitur transgressione propositæ obligationis; ignorantia autem inuincibilis facit culpam cessare: quare & pœnam, atque adeo pœnæ effectum: qualis effectus memoratæ inhabi- litatis, est restitutio faciendæ fructuum perceptorum. Quam partem in conscientia teneri posse puto: prout post Nauarr. tepet Azor in 2. par. Moral. Institut. lib. 7. cap. 2. qua- stio. 2.

Si quæras, quid agendum sit ei, qui culpabiliter post duos menses ab accepto curato beneficio, vel canonicatu, vel dignitate in Ecclesia Cathedrali, non fecerit professionem fidei. Respondetur debere primo quoque tempore eam facere, sicut is qui non soluit in termino constituto, obligatur quam- primum soluere, ex cap. Cum dilecti, De dolo, & contumacia, §. Præterea. Id autem ei non proderit quidem ad acqui- rendum dominium fructuum antea perceptorum, proderit tamen cum renuncat titulum beneficii, quo non priuatur per memoratum decretum, ad lucrando fructus temporis subsequen- tis. Addit Azor in sequenti quaest. 6. talem professionem posse fieri per procuratorem: & in quaest. vltima, eum qui illam semel fecerit, quando ad primum canonicatum, vel dignita- tem, vel beneficium curatum promotus fuit, non teneri eandem iterare si ei aliquod tale beneficium nouum concedatur. Pro quorum priore, præter ea, quæ ipse adfert, facit do- ctrina recepta de lege pœnali benigne interpretanda: præ- scribitur cum illud quod facit per alium, vere dici possit quod ipse fecerit. Contra posterius vero, quod neque ipse affirmat ab- solute, censeri possunt facere verba illa Concilij, Teneantur a die adeptæ possessionis.

TERTIA OBLIGATIO est soluendi annatas: de quibus multa Azorius in eadem lib. 7. cap. 12. in quibus immorari in- stitutum nostrum non compellit nos. Cui sufficere poterit, quod habet Gigas de pensionibus, quaestione 26. Bonifa- cium nonum fuisse primum, teste Platina in eius vita, qui sta- tuit annatam soluendam ab ijs, qui beneficia à Sede Aposto- lica impetrant: nimirum vt is cui de beneficio excedente va- lorem annuum 24. ducatorum auri de camera prouideretur: dimidium annui valoris beneficii impetrati partem soluat fisco Apostolico. Quæ exactio non videtur magis repre- hendenda in noua lege, quam exactio decimarum ex decimis in lege veteri: in qua ex capit. 18. Numerorum, ius Dei decima pars fructuum Leuitis & Sacerdotibus solu- batur, & deinde Leuitæ, & Sacerdotes ex decimis sibi à populo redditus Summo Pontifici decimam soluebant, quæ decima decimarum dicebatur. Addit idem Gigas per Bullas Pij secundi, & Innocentij octaui, Clericum obli- gatam ad solutionem annatæ, non soluente eam, pri- uari beneficio illo, pro cuius ademptione tenebatur solu- ere. Quinctiam cum qui se pro alio annatam soluere ob- ligauit, si non soluat statuto tempore, incurrere in excom- municationem, & priuationem omnium beneficiorum suorum.

Cæterum tales, quas vocant Bursales Papæ constitutio- nes, non admitti in Gallia ex Rebuffo notant Corasius in paraphrasi in materiam beneficiorum parte 4. capit. 4. nume- ro 55. & Petrus Gregorius in tertia parte Syntagmatum Iuris vniuersi libro 33. capit. 13. sub finem. Quocirca, vt iidem addunt, nec Galli vtuntur regula Cancellariæ de exprimen- do vero valore beneficiorum in impetrationibus: etsi ab il- lis, pro pinguisimis dignitatibus Episcopatum, Archie- piscopatium, Abbatiarum, & Prioratum exigantur com- positiones, quæ dicuntur taxæ. In quibus omnibus pro con- scientia tutam censeri potest illud, quod vidente, nec re- sistente Papa, in vsu est passim; neque continet peccatum manifestum: de quo cum dubium fuerit an aliquod inter-

ueniat in eod. in vsu; præsumendum est pro Papa: vt si ipse illam toleret sciens, cum possit prohibere, is exiustinetur licitus, quantumcunque illius iusta ratio non satis appa- reat.

QUARTA OBLIGATIO est soluendi quindennia: quæ in locum annatam successerunt Summorum Pontificum constitutionibus: quibus statuitur, vt decimoquinto quo- que anno ex beneficijs vnitis pio loco seculari, vel regulari virorum, aut mulierum, soluatur media pars fructuum illius anni. De qua re videndus est Azor in citato lib. 7. cap. 13. sub cuius initium, tradit Paulus secundum de ea primum edidisse constitutionem: quæ incipit, Decet Romanum Pontificem. Illam refert Petrus Matthæus in Summa constitutionum Romanorum Pontificum pag. 130.

Dubitatio est autem; An quindennium solui debeat ex beneficio Ecclesiasticæ dignitati vnito: vt Decanatu, vel Ar- chidiaconatu. Ad quam respondendum est, quod non debeat solui, quia in constitutione Pontificis mentio tantum est de beneficijs vnitis in perpetuum, ideoque amplius non vacaturis, qualia sunt quæ vnuntur domibus, vel congregatio- nibus, vel locis pijs. Beneficium vero vnitum dignitati Ec- clesiasticæ licet sit vnitum in perpetuum, vacare tamen solet cum dignitate cui est vnitum: vnde ex tali vnione fiscus A- postolicus non fraudatur annata.

QUINTA OBLIGATIO est soluendi annuam pensionem à Sede Apostolica beneficio impositam. Pro cuius intelligen- tia sufficienter dicenda in sequenti cap. octauo. Sexta addi potest suscipiendi ordinem requisitum ad beneficium quod acquiritur: quæ in particulari declarata videri potest apud Tabienam, Beneficium, tertio, quaest. 20.

CAP. IV.

De Beneficiorum obligatione recitandi ho- ras canonicas.

SUMMARIUM.

- 32 Ex iure ad beneficium non oritur talis obligatio, & differentia habentur ius in beneficio.
- 33 Difficultas an talis obligatio cadat in non initiatum sacro Or- dine, cuius beneficium non sufficit ei ad honestam sustentationem.
- 34 Cur pars affirmans sit tenenda in praxi.
- 35 Cur reijcienda pars negans.
- 36 Solutio rationum quibus eadem pars confirmatur, & causa vera ob quam beneficiatus tenetur ad recitationem horarum canonicarum.
- 37 Difficultas de ijs, qui habent titulum beneficii, quod non possident, aut cuius fructus non percipiunt, obligentur ne ad recitationem horarum canonicarum.
- 38 De ea tenenda in praxi.
- 39 Is qui primo anno, aut vltimus nihil percipit ex consuetudine, aut statuto sue Ecclesie obligatur ad recitationem horarum canonicarum.
- 40 Non in em qui habet quidem verum titulum beneficii, sed per lit. m. impeditur à possessione.
- 41 Nec item pensionarius, aut coadiutor datus beneficiato, aut expectatiuum tantum habens.
- 42 Obligatio recitandi horas canonicas est sub mortali.
- 43 Item, cum obligatione ad restitutionem fructuum perceptorum: idque, etiam non expectata Iudicij condemnatione.
- 44 Quatenus, & cui faciendæ sit talis restitutio.
- 45 Quomodo sit accipiendum quod talis restitutio fieri debeat fabrica beneficii, aut pauperibus.
- 46 Non cessat proposita obligatio ex eo, quod alia onera beneficii sint impleta: & duo casus in quibus talis restitutio non potest fieri fabrica, aut pauperibus.
- 47 Dubitatio, An ad propositam restitutionem tenetur, qui recitauit quidem horas canonicas, sed sine debita attentione.
- 48 Pars illius affirmans est tenenda.

Cætera

32. Cetera quæ ad recitationem horarum canonicarum spectant persequuti sumus pro nostro modulo in præcedenti libro 18. capite 11. 12. & 13. reiectis in hunc locum ijs quæ peculiariter spectarent ad obligationem beneficiatorum, easdem horas recitandi. Circa quam notandum est primo, antehabitu beneficii titulum, quo illius dominium acquiritur, non oriri obligationem recitandi horas canonicas, quantumcumque questum iam sit ius ad tale dominium habendum, prout fit per provisionem non acceptatam, aut per electionem, vel nominationem. Ratio est: quia beneficiatus dicitur & est, is tantum qui beneficii dominium iam habet. Notandum est secundo, circa beneficiatos habentes ius in beneficio seu adeptos beneficii dominium, oportere in hac re uti distinctione. Quidam enim sunt qui beneficium habent, & fructus percipiunt. Quidam vero etiam si beneficium habeant, non percipiunt tamen illius fructus. Quibus ex opposito respondent alij, qui beneficium non habent quidem, fructus tamen illius percipiunt. De quorum singulis docendum est, quatenus propositæ obligationi subiciantur, vel ab ea eximantur.

De proposita obligatione respectu eorum, qui beneficium habent, & fructus illius percipiunt.

SECTIO I.

33. De talibus etiam si non sint sacris Ordinibus initiati, communis consensus Doctorum est quidem, quod ad horarum canonicarum recitationem teneantur, si beneficium habeant sufficienti ius ad suam sustentationem. Sed in controversia versatur, num item teneantur, etiam si beneficium sit adeo tenue, ut non sufficiat ad sustentationem honestam. Quod autem teneantur, Medina in Cod. De oratione questione septima, notat haberi ex cap. Clericus victum, distinctione 91. in quo statuitur, ut Clericus, quæ sui beneficii fructus alere non possunt, quarat suo artificio victum sine detrimento officij sui; ubi glossa, verbo, *Vigilijs*, eandem sententiam exprimit, & probat; tum quod talis præiudicium sibi ipse fecerit, cum se propria sponte promoueri permisit, tum quia sicut vir contrahens cum muliere modicè dotata, tenetur semper, & ubique eam alere; sic beneficiatus tenetur, ut eiusdem glossæ verbis utitur, officiare Ecclesiam, licet pauper sit, & dicere cum Apost. ad Philip. 4. Scio satiari, & esurire: abundare, & penuriam pati. Itemq; Actor. 20. Ad ea quæ mihi opus erant, & his qui mecum sunt ministraverunt manus istæ: vultq; istud procedere, siue Ecclesia ab initio, cum est ad eam promotus, pauper sit: siue postea vergat ad paupertatem. Quam quidem glossam singularem, & ab omnibus receptam esse ait Nauar. De oratione cap. 7. n. 27. Vnde intelligitur eam, præsertim cum tutior sit & animam concernat, amplectendam, & consulendam esse, iuxta cap. Iuuenis, De sponsalibus.

34. Tutiores vero esse ostendunt: tum quod in eâ nihil inest periculi peccandi, ut in contraria messe potest: tum quod non debemus facile inducere in animum tot, tamq; doctos viros, & in sacris canonibus expendendis bene exercitatos, temere sententiâ hanc tueri, & scrupulosè animas in re quotidiana illaqueare velle; nam ita senserunt tam Hostiensis, quam alij Canonistæ ad cap. 1. De celebratione Missarum, ut Nauar. loco citato notat: addens D. Antoninum 3. part. tit. 13. cap. 4. §. 1. & Cardinalem, ad Clemen. primâ, De celebratione Missarum, & Sylu. in verbo, Hora, qu. 2. quibus ipse subscribit, tum ibidem, tum in Enchir. cap. 15. num. 102. & post ipsum ex recentioribus Iacobus à Grassijs lib. 2. Decis. aur. art. 1. cap. 49. nu. 18. Toletus in lib. 2. Instructionis Sacerdotum, cap. 14. ca. 5a quinta, Gregorius à Valent. 2. 2. d. sputatione 6. questione 2. puncto 10. §. Circa 7. in fine, Azor in prima parte Moralium Instir. lib. 10. cap. 3. quest. 3. & nouissimi (alios adhuc citans) Suarez De religione tom. 2. tract. 4. lib. 4. cap. 21.

Imo cum esse communem Ecclesiæ sensum, satis apertè iudicauit Concilium Lateran. sub Leone X. sess. 9. in Bulla reformationis curiæ, canone nono: cum quemlibet habentem beneficium siue cum cura, siue absque cura animarum, si post sex menses ab eo obtento non fuerit dicere officium diuinum, legitimo impedimento cessante, priuat fructibus

ipsum beneficii pro rata omissionis, ita ut eos nunquam non suos, iniusteque perceptos retinere nequeat, sed teneatur in fabricam eiusdem beneficii, vel in pauperum elemosinas erogare, cum beneficium detur propter officium. In quo statuto patet supponi sensum Ecclesiæ imponentis recitationem diuini officij beneficiarijs, esse ut omnes, quidquid alia incumbant ipsi ratione sui beneficii (ut incumbunt multa cum ipsum fuerit electum) ad eam teneantur: ita ut voluerit eandem esse quasi primum, & fundamentale officium, propter quod datur beneficium; quemadmodum habet Suarez in citato lib. 4. cap. 18. num. 5. nec est quod dicatur statutum illud non esse extendendum ad habentem beneficium tenue: nam verba generalia sunt, quibus sic incipit; Statuimus, & ordinamus, ut quilibet habens beneficium siue cum cura, siue sine cura, &c. Quò fit, ut sicut pœnæ amissionis beneficii impoñitur omnibus beneficiarijs, qui aliquod crimen admitterint, non minus subijcitur reus talis criminis habens tenue beneficium, quam habens pingue, ita nec minus subijcitur pœnæ impositæ beneficiarijs omnibus non recitantes diuinum officium. Et confirmatur quia tenue esse, est tantum accidentarium beneficio: nec impedit quin ipsum sit verum ius spiritale, sufficiens ad veram beneficii rationem, ut argumento est quod sufficiat ad fruendum omnibus privilegijs, quæ conceduntur Clerico minorum Ordinum habenti beneficium Ecclesiasticum; videri potest Suarez in prius cit. cap. 21.

35. In contraria sententia autem est Sotus in lib. 10. De iust. & iure quest. 5. artic. 3. circa medium questionis, quam à nonnullis pijs, & doctis viris probabilem exilimari Azor notat in memorata questio. tertia. Sed illorum authoritati sufficienter obstitit multitudo aliorum tum piorum, tum doctorum virorum, obstitit item, quod à lege exceptionem faciant, nulli alteri legi innixi: talem que exceptionem, per quam aperitur via ad grauiter derogandum illi ipsi legi obligationem ipsius paulatim extenuando, dum eadem relinquitur arbitrio prudentis determinanda quod quantitatem ex qua beneficium debeat, aut non debeat censi tenue. Quod arbitrium pro prauitate cordis humani, raro fit sine periculo seruiendi potius priuatis affectibus, quam Dei obsequio: vnde præparetur materia dissolutionis vitæ atq; minuatur cultus diuinus.

36. Quæ incommoda, Ecclesiam dando beneficium propter officium, velle vitare satis intelligitur ex cap. finali, De recriptis, in 6. Et videri potest ob eam causam, vna ex parte statutuere in cap. 1. dist. 91. utis cui beneficium suum non sufficit, proprio artificio, vel agriculturâ aueniat sibi necessaria: & ex altera parte (ut communis usus docet) non obliget ad plures recitationes, ob beneficium habens redditus sufficientes ad plurius sustentationem. Imo nec ob multa beneficia etiam pingua simul habita ut bene tractat Suarez in citato lib. 4. cap. 18. num. 6. & sequentibus.

Rationes autem quæ pro eadem Soti sententiâ adferri possunt bene soluntur à Nauarro in tract. de oratione cap. 7. n. 27. Prima est, quod ex cap. Is cui, De præbendis, in 6. habentibus beneficia ad sustentationem necessaria, non possint alia beneficia conferri: possint autem non habentibus sufficientia: per quod significatur, illum qui non habet beneficium sufficientem, non habere beneficium: Respondet Nauarrus significari tantum, quod non habeat beneficium impediens alterius beneficii consecutionem: non autem quod sit sine beneficio, quia modicum beneficium est vere beneficium, ut satis intelligitur ex paulo ante dictis.

Secunda est, quod ratio ob quam censetur quis obligari ad recitationem officij sit quod ille qui viuunt de altari, debeat altari deseruire: sicut viceuersa, qui altari deseruit, debet de altari viuere, iuxta cap. Cum secundum Apostolum, De præbendis. Ad quod etiam facit: tum illud ex citato cap. finali: propter officium, datur beneficium Ecclesiasticum; tum etiam, quod sicut olim omnes Clerici tenebantur ad recitationem diuini officij ex cap. finali, distinct. 92. sic erant ab Episcopo sustentandi, ex cap. 2. De præbendis. Atque nunc, cum soli initiati maioribus Ordinibus ad illam teneantur, & illos solos sine titulo ad sustentationem sufficiente ordinatos, teneatur Episcopus sustentare, ex citato cap. Cum secundum Apostolum.

Respon-

Respondet Navarrus veram causam ob quam beneficia tenentur officium diuinum recitare, non esse quod de patrimonio Christi viuat; nam Clericorum famuli, multique alij de eodem patrimonio viuunt, qui non habent eam obligationem: sed quod ob beneficium quantumcunque exiguum, Ecclesie institutione deputetur quis ad laudandum, & orandum Deum, eius; in seruiendum pro populo à quo accipit annum prouentum. Quem nihil refert insufficientem esse quoniam in praestando officio spiritali, v. spiritali est, non est habenda ratio iustitiae commutativae; quasi attendere oporteat aequalitatem inter officium ipsum, & stipendium, quod loco paulo superius cit. Greg. à Valen. bene moneat: quia spiritali estimaretur alioqui pecunia, & simoniae crimen incurreretur: quod committitur tum alijs modis, tum accipiendo pretium pro labore de se & intrinsece necessario ad exequendum officium aliquod spirituale, vt idem author ostendit in seq. q. 16. puncto 2. quaestiuicula 6. Vide tradita in praeced. lib. 23. cap. 17.

Accum haec ita sint, satis intelligitur nullam ab Ecclesia iniuriam fieri beneficiato dum ei non habenti stipendium, sufficiens ad sustentationem suam, imponit onus recitandi officium diuinum: sicut nec fit ei, qui ad titulum tantummodo patrimonij sui promouetur ad sacros Ordines: praesertim cum tale officium de se sit exercendum gratis tanquam spirituale: quod temporali nec subijcere, nec coartare licet, prout habetur ex communi doctrina de simonia. Et quamuis illud exercenti, in vita subsidij aliquid accipere non prohibeatur, vt ex eadem quoque doctrina habetur, tamen recitatio ipsa horarum canonicarum, non requirit tantam diem partem, vt nisi subsidium sufficiens Clericus beneficiatus ex beneficio accipiat, possit pro arbitrio eam omittere. Id enim Ecclesia non permittit, vt ex cap. 1. & ex cap. Clericus victu, dist. 91. intelligitur. Nec de eo ipse conqueri potest quando quidem se sponte sua subiecit obligationi, quae iuxta antedicta, ex Ecclesie institutione annexa est cuiuslibet beneficio Ecclesiastico. Iniuria autem non fit scienti, & volenti, prout peculiariter declaratur exemplo viri, qui tenetur ad onera matrimonij, quamuis non accipiat ab vxore dotem ad ea sufficientem: quoniam illam volens ducere, tali oneri sua sponte se subiecit. Videri potest Suarez in cit. 2. 21. vbi plenius ea dere differit.

Tertia ratio est, quod parum & nihil in iure aequipollent. Respondet Navar. id non semper ita esse: quin potius ea regulariter differre, praesertim in hac re: quandoquidem modicum beneficium iure canonico & est & dicitur beneficium in cap. Si proponente, De rescriptis: & in cap. Non potest, & in cap. Si moui proprio, De praebendis in 6.

De eadem proposito obligatione respectu eorum, qui beneficium habent quidem, non percipiunt tamen fructus illius.

SECTIO II

Suarez in memorato lib. 4. cap. 19. refert hac de re tres sententias: vnam Nau. in tractatu De oratione cap. 7. num. 29. Eam cui beneficium collatum est, statim ac collationem accepit, teneri ad recitationem horarum canonicarum, etiam ante illius possessionem. Ratio est: quia per ipsam collationem acceptatam acquirit titulum, & fit dominus beneficii cuiusque; fructus illi debentur ex eo tempore, quantumuis non sit percepturus ante possessionem adeptam.

Secundam vero Paludani in 4. dist. 15. quaest. 5. art. 1. conclus. 5. sub finem, ad obligationem recitandi horas canonicas ratione beneficii, vltra huius titulum requirit eiusdem possessionem, tanquam complementum, per quod habens ipsum, simpliciter dicitur beneficiatus, gaudetque honoribus, & privilegijs beneficiatorum. Quocirca incumbit onus recitandi, quod generaliter impositum est beneficiatis. In quam sententiam propendet Medina in Codice de oratione, quaestio 7. non longe ab initio.

Tertiam demum (quae est aliorum in praeced. sectione num. 34. de horarum, & Caiet. in verbo, horae Canonicae, sub initium, communiorque sententia) cum ad recitationem horarum canonicarum non obligari tanquam benefi-

ciatum, qui habet quidem beneficium, sed nullos illius fructus recipit nec per se, nec per alium; neque per ipsum stat quo minus recipiat: nec etiam in posterum percepturus est ratione illius temporis. Hanc probabilem facit, quod tunc cesset causa talis obligationis, quae est, vt gratia rependatur populo largienti temporalia, cui concomitante est reddi spiritalia: sicut & ex aduerso Clericis impendentibus spiritalia concomitante est populam rependere temporalia, vt in priori ad Corinth. cap. 9. ostendit Apostolus. Et ita hoc tempore quo Ecclesia deposuit curam alendi Clericos minorum Ordinum, censetur quod eos liberasse ab obligatione recitandi horas canonicas. Itemque si Papa alicui beneficium sic conferat, vt alteri omnes redditus relinquat simul cum tota beneficii administratione, censetur consequenter taliter beneficiatum liberare ab onere recitandi horas canonicas, quemadmodum Tolerus attigit lib. 2. cit. in fine cap. 14. Quidquid autem sit, in praxi documenta sequentia tenenda videntur.

Primum est: Solum titulum beneficii sine spe possessionis, vel cum ea quidem, sed sine spe perceptionis fructuum vnquam futura, non inducere obligationem recitandi horas canonicas; neminem esse qui contra sentiat annotat Suarez in citato cap. 19. Et ratio est: quod id nullo iure, aut consuetudine sit constitutum: nec ratio suadeat, cum tale, nomine tantum, beneficium ceteri possit, tanquam ius inefficax per quod nequit obtineri illud ad quod datum est. Vnde non est ad ipsum extendenda lex obligans ad recitationem horarum canonicarum, vt pote quae tanquam onerosa, restringenda est interpretatione, non extendenda.

Secundum est: Tutum esse quidem, nec probabilitate carere Nauarri sententiam: nihilominus non esse reiectendam contrariam ceterorum: nempe titulum beneficii sine possessione, non sufficere ad obligationem recitandi horas canonicas: nam tot nobilium autorum iudicium illam reddit satis probabilem. Cui & ratio suffragatur; quia beneficium vt sit ius efficax, cum titulo requirit possessionem. Ideo enim beneficiatus ante acceptam possessionem nequit sibi vindicare beneficii fructus.

Tertium est: Eum qui cum titulo beneficii habet illius possessionem, non eximi à proposta obligatione; ex eo, quod non ipse, sed nomine eius, alter accipiat fructus. Ratio patet: quia beneficium non desinit inde esse ius efficax, & ita adolescentes beneficiati, quorum parentes pro eis percipiunt fructus sui beneficii, non minus subijciuntur ei obligationi quam si perciperent per se. Obligari similiter eum, qui ex beneficio nihil aliud, quam distributiones quotidianas perciperet; cum de tali vere dici nequeat, quod nullum fructum beneficii percipiat.

Quartum est: Obligari etiam eum, qui ideo nihil percipit, quod possessionem non capiat cum possit. Et enim sua fraus aut negligentia non debet prodesse: nec Ecclesia inde obsequio debito fraudari. Idem iudicium est de eo qui accepta possessione, ideo non percipit fructus, quod sine legitima excusatione non resideat; nam & de tali vere dicitur, stare per ipsam quominus recipiat fructus beneficii sui. Dicendum est pari ratione obligari illum, cui facta est beneficii collatio, & est ab ipso acceptata (vnde ita in re, seu beneficii hominum quaesitum est ei) si fructus illius temporis, siue questuati, siue ab alio male usurpati, tadem autoritate Iudicis, aut alia via legitima, probabiliter videatur ei restituendi; ipso, vt par est, id procurante. Pro hoc aliquot autoribus citatis Suarez in initio sequentis cap. 20. rationem adfert, quod talis vere, ac proprie beneficiatus sit, cum ad id non requiratur vt fructuum perceptio sit anticipata.

Quintum est: Obligari quoque eum, qui omnes beneficii fructus loco pensionis reseruauit ei, qui in suum fauorem illud resignauit. De quo Suarez pluribus in citato cap. 20. dicto 2. Ratio vero est: quia ad quem pertinet beneficii administratio, pertinet & recitatio horarum canonicarum, sicut aliorum munerum executio: talisque sit vere beneficiatus: & quod alius accipiat fructus, id de consensu ipsius fiat, cum consenserit reseruari alteri; neque propter suam voluntatem (vt nec ob suam culpam, si ob aliquam priuaretur iisdem) debet Ecclesia priuari seruitio sibi debito. Adde quod possit, si velit fructus aliquos percipere: quandoquidem

potest

AL
TS

potest eidem beneficio deferuire; & alter cui omnes fructus referuati sunt, cogi satisfacere pro impendendo seruitio: quia talium fructuum nomine, intelliguntur ij soli, qui deductis oneribus referuati sunt. Ita Nauarr. *De oratione capit. 7. num. 30.*

39. Addens sextum documentum: Non excusari quem ob id dumtaxat, quod fructus beneficii in primo anno, aut pluribus, fabricæ, aut prædecessori mortuo, aut alteri cuiuspiam rei, vel personæ debeantur ex consuetudine, vel privilegio. Ratio illius est, quod tali debeatur dimidia pars fructuum, prout declaratur in Extrauag. Ioannis 22. incipit, Suscepti regiminis; ideoque in illis eadem ac in præcedentibus sit ratio; sicut etiam probabile est eandem esse in ijs canonicis qui ex Ecclesiæ lege statuto, vel consuetudine nihil penitus percipiunt primo anno, aut etiam vltimus, etiam si velint deferuire, ita vt omnia cedant antiquis Canonicis. Nam eodem iure, quo antedicti, exigere possunt dimidiatos fructus. Neque eis obstat consuetudo aut statutum contrarium: quia per constitutionem Pij quinti, quæ incipit, Durum, editam anno Domini 1570. ea & improbat & abrogatur. Quæ de re plenius Suarez in sequent. dicto tertio. Quod si quis ob molestiam litigandi contra suam Ecclesiam consentiat simpliciter in prædictam consuetudinem, non excusabitur ab hac obligatione recitandi, vt nec excusatur ille qui beneficium accipit, consentiens vt fructus pro pensione referuentur ei qui in ipsius fauorem illud resignauit. Ratio est ex Medina in cit. quæst. 7. tit. cum possessione, ratione cuius percipiuntur fructus bonorum Ecclesiæ, cum habeat veram rationem beneficii inducit obligationem recitandi officium diuinum, prout satis constat ex prædictis, cui obligationi debet per aliquem satisfieri. At non debet per eum percipi fructus sine titulo, iuxta post dicenda. Ergo per eum qui habet titulum: qui sua voluntate se submisit conditioni habendi eundem per aliquod tempus sine fructuum perceptione. Accedit ad hæc quod plerumque Canonicus de quo agimus, si velit adesse choro, particeps fiat distributionum: aut si ob re velit partes vicarij, qui illi interea sufficiens est, ne Ecclesia in præiudicium diuini cultus, careat debito numero suorum ministrorum: possit accipere stipendium eidem Vicario tribuendum.

Septimum est. Ad liberationem à proposita obligatione, non sufficere quod pro aliquo tempore fructus non percipiuntur, si spes sit alias percipiendi: alioqui enim pro anno in quo ob sterilitatem, aut aliud incommodum nulli perciperentur, beneficiarius non teneretur recitare: nec, si beneficium esset curatum, sacramenta pari de causa administrare. De qua re Suarez in eod. cap. 20. dicto 5.

40. Vltimum documentum est: Eum qui habet titulum beneficii sed possessionem accipere impeditur per litem, non teneri ad recitationem horarum canonicarum. Hoc aduersus Nauarrum in cit. cap. 7. num. 29. Suarez probat in fine præcedentis cap. 19. tum per illud, quod antea habitum est, solum titulum absque possessione minimè sufficere ad obligationem recitandi horas canonicas: tum ex eo, quod si colligatis possessionem habeat, colorato forte titulo intrusus: is vt ad omne aliud talis beneficii onus tenetur, ita & ad propositam recitationem; non autem alter qui ab administratione, & à possessione excluditur: præsertim cum nihil sit eiusdem onus, cui per vnum satisfit, imponatur duobus. Sin neuter litigantium habeat possessionem: ac vterque litiget, existimans in conscientia se ius habere: non vni potius, quam alteri incumbit talis obligatio; cum appareant iure pares; quando quidem non daretur alioqui litigationi locus. Nec obstat, quod interea temporis Ecclesia frustrabitur obsequio talis recitationis, aut quod is qui vincet, fructus sequestratos recipiet: quia id per accidens est, perinde ac cum beneficium per aliquod tempus vacat, in quo non est qui satisfaciat illiusmodi obligationi: & successor capit fructus eiusdem temporis. Quæ tamen in re cauenda est fraus, & negligentia per quam litis diutius protrahatur. Id enim tanquam Ecclesiæ valde iniuriosum non haberet excusationem à graui peccato. Vnde si lites nequit breui tempore terminari, dirimenda est facta compositione inter litigantes.

*
*

De eadem obligatione respectu eorum, qui non habent titulum beneficii, percipiunt fructus illius.

SECTIO III.

41. Istiusmodi sunt pensionarij, ad quos pertinent dicenda in sequenti cap. octauo. Eos autem ad recitationem horarum canonicarum non teneri, consentiunt auctores. Ratio vero est, quia non sunt proprie beneficiarij, & Ecclesia nullum præter initiatum sacro Ordine aut Religiosum professum additum choro, ad talem recitationem adstringit, nisi beneficiarium; ita Nauarr. in cap. 7. *De oratione numeri 25.* Addens nihilominus eos qui pensionem Clericalem, seu tantquam Clerici, habent sufficientem ad vitæ sustentationem, teneri ad recitationem horarum minorum Beate Virginis sub eadem pœna, quæ beneficiarij tenentur ad recitationem horarum canonicarum. Quæ de re idem in sequent. numer. 32. & in Enchir. cap. 25. numer. 122. Bullam Pij quinti refert, & explicat. De qua Suarez in memorato lib. 4. cap. 22. num. 6. non est præceptum per eam impositum, non ita limitari ad preces beate Virginis, quin pensionarius si velit possit recitare horas canonicas, per quas plenius satisfaciet suo muneris. Namque probabile est Papam noluisse lege sua illas excludere, sed solummodo noluisse imponere pensionarijs tantum onus. Vnde idem Suarez infero, habentem beneficium, & Clericalem pensionem satisfacere, si recitet horas canonicas, etiam si non addat in onus horas B. Virginis, quia potest vtrique oneri satisfacere per vnâ recitationem horarum canonicarum, perinde ac habens duo beneficia.

Ex ante proposita ratione pariter colligitur, quod Medina in Cod. *De oratione quæst. 7. annot. 11.*: quod cum coadiutoria non sit Ecclesiasticum beneficium, sed aliquid ei adiunctum: coadiutorem datum alicui beneficiati non esse obligatum ad recitationem horarum canonicarum, nisi ipse in defectum eiusdem beneficii suscipiat in se totum onus beneficii, vt solet is cui commendatur aliquod beneficium donec alter eo intulatur. Quo casu per suam acceptionem beneficiati subrogatur in tota obligatione beneficii, vt bene docet Suarez in sequent. num. 14. Alias vero talem obligationem non habere specialiter impositam, manente apud reuertentem beneficium obligatione recitandi, prout Nauarr. in cap. 20. *De oratione numeri 18.* probat: quia ratione beneficii non solent obligari duo ad priuatim recitandum. Vnde ille addit generaliter resoluedum esse: quod coadiutor teneatur facere omnia, & sola illa ad quæ datus est coadiutor, etiam si constituitur futurus in totum successor: & ita si datus sit coadiutor ad dicendum omnes horas nomine beneficiati, tenebitur ad omnes illas: si vero ad aliquas solas, ad eas dumtaxat: sicut omnibus diebus, tenebitur illis omnibus: sin tantum aliquibus, ijs solis: quia causa limitata limitatum producit effectum. Quæ aduerte dici de publica recitatione; nam obligatio priuata recitandi, quia personalis est, alteri commendari non potest. Quod etiam notat Suarez in seq. n. 15.

Consequens est quoque ex eadem doctrina, eos qui solum habent expectatiuas beneficiorum, vt qui dicuntur Canonici in spe, non teneri ad horarum recitationem: quia beneficium expectare, non est illud habere: sed cum ab alio habeatur, ius aliquod sibi vindicare ad illud aliquando habendum. Consequens demum est vniuersè, nec teneri quemquam alium percipientem fructus beneficii alio titulo, quam beneficii.

De restitutionis pœna, quæ incurritur non satisfaciendo obligationi proposita.

SECTIO IV.

41. Duplex solet assignari pœna cui obnoxius sit beneficiarius transgrediens hanc de qua agimus obligationem: vna peccati mortalis: & altera restitutionis. Ac de priori satis constat ex cap. Clericus vltimum, distinct. 91. iuxta quod beneficiatus non recitans horas canonicas dignus est excommunicatione: quæ tantum pro peccato mortali imponi potest, ex cap. Nemo Episcoporum II. qu. 3. Accedit modus quo eadem

eadem

eadem recitatio precipitur in c. Dolentes. De celebratione Missarum, & finali, illis verbis, Districte precipientes in virtute sanctae obedientiae, ut diuinum officium nocturnum pariter, & diuinum quantum eis dederit Deus, studiose celebrent, pariter & deuote, nec de eo est inter Doctores controversia etiam si non conueniat inter eos, quanta ommissio eiusdem recitationis requiratur ad constituendum tam graue peccatum. De qua re iam egimus in praeced. lib. 18. nu. 143. & duobus sequentibus.

De posteriori, hoc est, restitutionis poena, An ea incurratur ipso facto ob omissionem horarum canonicarum recitationem a beneficiario. An autem post Iudicis tantum condemnationem, dubitatum quidem est inter antiquiores, ut videre licet apud Sylu. verbo Clericus, 4. quaest. 23. ubi tum auctores, tum etiam rationes adfert in utramque partem. Sed vix videtur esse nunc locus relictus dubitationi: cum in Concil. Lateranensi sub Leone 10. sess. 9. canon. 9. constituitur, & nemo beneficium habens, qui elapsis sex mensibus ab eius consecratione, sine legitimo impedimento officium diuinum recitare omiserit, pro tempore quo non recitauit fructus suos faciat; imo teneatur eos, tanquam iniuste captam impendere in fabricam beneficii: aut in elemosynas pauperum. Quae verba, tanquam rem iniuste captam, &c. satis ostendunt illud quod citatis Nauarro, & Couarr. habet Suarez in eodem lib. 4. cap. 30. sub initium quoad forum conscientiae nullam requiri Iudicis sententiam declaratoriam: cum nihil iniuste captum possit de se bona conscientia retineri.

Ad quod quidem statutum (de quo plurib. idem Suarez in praeced. cap. 29.) accessit bulla Pii quinti relata a Nauarro in Enchir. c. p. 25. num. 122. & de oratione cap. 7. num. 32. in qua id ipsum statutum non modo commendat, ut piium & salutare, sed etiam illud innouando, declarat quantum debeat esse talis restitutio: nempe ut qui omnes horas canonicas vno vel pluribus diebus intermiserit, omnes beneficii, vel beneficiorum suorum fructus; qui illi diei, vel illis diebus responderent, si quotidie diuiderentur: qui autem solum matutinum, dimidium, qui ceteras horas omnes, dimidium item: & qui singulas ex eis, sextam partem fructuum talis diei amittat. Declarat etiam, quod etsi per sex primos menses a die acceptatae collationis beneficii non recitans horas canonicas liber sit a restitutione, non esse tamen liberum a peccato mortali, quod tali omissione committit ante diximus. Item obnoxios esse tali poenae quosuis beneficiarios, qualiacumque sint eorum beneficia, itemque pensionarios, non quidem omnes, sed solos eos, qui tanquam Clerici, fructus, aut alias res Ecclesiasticas percipiunt, nisi dicant paruum Officium beatae Virginis.

De qua constitutione pro quotidiana praxi Suarez in citato cap. 30. habet notatu digna. Primum est nu. 2. ab hominibus doctis, & piis non dubitari, quin ita sit vsu recepta, ut obliget. Secundum est, pro quo plures alios citat nu. 6. ex vi illius legis restituendos esse fructus secundum proportionem in ea declaratam, neque vnus tantum, sed omnium beneficiorum, quae habuerit ille qui non recitat. Hoc habetur aperte ex verbis illis eiusdem legis, Omnes beneficii, seu beneficiorum fructus, qui illi, vel illis diebus responderent, &c.

Tertium est, nu. 11. in fine, per eandem legem, propositae poenae extensionem, cum eadem proportione fieri ad eos, qui etiam si in choro sint praesentes: nihilominus nec ibi, nec alibi recitant horas illas quibus assistunt: fieri similiter ad pensionarios, non quidem omnes, sed solos eos, qui tanquam Clerici fructus, aut alias res Ecclesiasticas percipiunt, nisi dicant paruum Officium B. Virginis.

Quartum est, de quo in num. 13. & 16. ab hac obligatione restituendi, excusari posse: tum materiam paruitatem, tum ignorantiam, obliuionemque inculpabilem, quia imponitur ob peccatum mortale quod salutis lux immemor parvipendens, temporali poena vrgetur exequi quod tenetur. Paruitas autem ea materiae contingit ex parte horarum canonicarum, cum ommissio non est tanta: ut constituat mortale (de qua re videnda sunt dicta in praeced. lib. 18. nu. 143. & duobus sequentibus) aut quantumcumque sufficiens fuerit ad mortale, pars tamen fructuum eidem respondens ob tenuitatem beneficii, non est sufficiens. Quia tamen in re ca-

uendum est, ne vni parua materia, aliae similes paulatim ita coniungantur: ut mortali modo, sic excresecat, ut grauis fiat: perinde ac in furto, per modica repetita, excresecit in magnum.

Quintum est: ex eo, quod in eadem lege dicitur, talem restitutionem faciendam esse fabricae beneficii, intelligi non esse liberum, eam facere in opus alterius loci etiam pii. Et quia non dicitur fabricae, Ecclesiae beneficii, permittum esse eam facere fabricae alterius edificij ad beneficium ipsum spectantis: ut domus in qua beneficiatus habitat, aut in qua reconduntur fructus beneficii; unde expensae necessariae, vel vtiliter pro illius reparatione factae, deduci possunt a summa restituenda.

Sextum est: quia in eadem lege additur (absque determinatione ceriorum pauperum) vel pauperibus faciendam esse talem restitutionem, posse eam fieri per elemosynam in quoscumque pauperes: praesertim cum id maxime sit consentaneum Christianae charitati, quae omnes amplectitur in Christo: & reddit faciliorem, ac suauiore[m] ipsam restitutionem: ut bene nu. 20. idem auctor notat. Unde consequens est, eandem restitutionem fieri posse pro curatione celebrationis Missae & aliorum Ecclesiasticorum suffragiorum pro defunctis, qui & ipsi pauperes sunt valde indigentes tali refrigerio. Itemque suppleri posse per elemosynas, quas antea beneficiarius de fructibus sui beneficii fecerit pauperibus: eum etiam cuiusdam anticipatae solutionis rationem quamdam habere possint. Adde etiam ex Nauarro in fine citati nu. 122. & de orat. in cap. 7. nu. 34. quod Suarez approbat in num. 21. eum qui ad eiusmodi restitutionem tenetur, si vere pauper sit, de prudentis Confessarii consilio prius requisito, quia facile est decipi in propria causa, tanquam in elemosynam acceptum a Papa, posse licite retinere sibi illud quod restituendum est, aut eius partem.

Aduerte autem beneficiarium obnoxium esse huic poenae quantumcumque caetera onera sui beneficii obierit, ut administrarit sacramenta, cum esset Parochus. Na hoc non obstante reus est peccati mortalis, quod committitur omissione recitationis horarum canonicarum; quod vnum tali priuatione punitur, tanquam ea sufficienter dignum non obstante, quod quis caetera sua munia exequatur: sicut & sufficienter dignus est aeterno supplicio, quantumcumque in nullo alio deliquerit, iuxta illud Iacobi 2. Quicumque totam legem seruauerit, offendat autem in vno, factus est omnium reus.]

Aduerte secundo: quia proposita lex nulla habet verba derogatoria: si ex aliqua loci consuetudine restitutio fructuum beneficii male perceptorum certe operi pio applicanda sit, illam non liberare ab eiusdem consuetudinis obseruatione; cum, ut bene notat Suarez nu. 27. non fuerit ad hoc ea ipsa lex instituta, ut seruiretur vtilitati fabricae beneficii, aut pauperum: sed ut expeditior redderetur via ad executionem talis restitutionis, dum constaret, quid, a quo, quantum, & cui esset restituendum.

Aduerte tertio, quia Pius quintus sua constitutione, pensionarium non recitantem Officium paruum B. Virginis, ad restitutionem obligat eadem ratione qua beneficiatum non recitantem horas canonicas: quae de hoc quoad modum restituendi sunt dicta, ad illum extendi.

Aduerte postremo, aliam esse rationem de fructibus, quos beneficiarius lucrifecerit per distributiones quotidianas: Nam illi non sunt restituendi fabricae, aut pauperibus, sed iis qui choro interfuerint, quibus accrescunt, ex capitulo vnico De clericis non residentibus, in 6. & Concil. Trident. sess. 24. capite. 12. De reform. Qua de re poterunt Canonici, quorum est propria, videre Couarr. in lib. 3. var. resolut. cap. 13. & Nauarrum in miscellaneo 59. De oratione: ac post eisdem perspicue, suasque plene differentem Azorium in 2. par. Moral. institut. libro septimo cap. septimo.

Caeterum versatur in dubio, An sicut poenam peccati mortalis incurrit beneficiarius, qui sine debita attentione horas canonicas recitat: & etiam incurrat poenam restitutionis fructuum beneficii perinde ac si omnino non recitasset. De hoc Petrus a Nauarro lib. 2. De restitut. cap. 2. num. 228. & alii post sequentibus, ubi duo praemouet. Alterum, talem non teneri ad restitutionem spiritualem secundum aequalitatem, id est, non teneri horas sine attentione re-

45.

46.

47.

citatas repetere iam transacto die: quia nimirum talis obligatio onus est dici: sicut & obligatio ieiunij Ecclesiastici. Alteram est: ex eo solo, quod quis inquinatus peccato mortali horas canonicas recitet, ipsam non teneri ad restitutionem fructuum: quia in illo statu implet præceptum Ecclesiasticum secundum substantiam operis, si in regre, & cum debita attentione recitet: sicut & is qui vna refectione in die contentus est, nec cibis viticis vitur, implet præceptum ieiunij (quantumuis peccato mortali inquinatus) neque illius transgressione nouo peccato se contaminat. Acceptatur autem à Deo talis recitatio ob deuotionem Ecclesiæ, cuius illi qui recitant, sunt ministri: sicut & acceptatur instrumentorum musicorum symphonia, qua in diuinis officiis Ecclesia ipsa vitur.

48.

His autem præmonitis statuit memoratus author contra Sotum, & Cordubensem, quod voluntarie recitans sine attentione (vt accidit ei, qui cõfabulatur, pecunias numerat, scribit, aliaque aliena miscet cum recitatione) sicut non implet Ecclesiasticum præceptum de recitatione officij, studiose pariter, & deuote exequenda, ex cap. Dolentes, De celebratione Missarum: ita nec lucrari fructus qui ab Ecclesia assignati sunt in stipendium, iis qui tale præceptum implerent. Quod enim punitur per illorum priuationem, est eiusdem præcepti transgressio, à qua beneficiarij vitæ futuræ immemores, notabantur non reuocari per penam peccati mortalis, sub qua tale præceptum impositum est, vt paulo superius notauimus. Eandem sententiam sequitur. Suarez De relig. tomo 2. lib. 4. cap. 30. num. 14.

Nota vero quod Petrus à Nauarra num. 234. addit, & multis consolationem adferre potest: si quis memoria teneat omnia recitanda, ipsam satisfacere præcepto recitandi, quantumcunque ad verba non attendat, dummodo exterius attentionem adhibeat, recolle & usue sit, ac compositionem, & modestiam orantis seruet: quia non exponit se periculo non pronuntiandi: adeo vt is qui more solito dicit Prisma, aut aliam horam memoriter; si in fine vnus, aut alterius Psalmi aduertat se debite recitare, credendus sit à mortali excusari, nec ad restitutionem teneri; cum quoad cætera, saltem sit verosimile, ipsum recte omnia pronunciaffe. Quod superest videtur docendum, quæ sint causæ ob quas possit quis censeri à tali restitutione excusatus, vno verbo expeditur dicendo eas esse ob quas à mortali excusatur. Eas persequuti sumus in precedenti lib. 18. cap. 13. post Nauarrum in Enchir. cap. 25. numero 100. & 101. & in tract. de oratione, cap. 11.

CAPVT V.

De beneficii obligatione residendi.

SUMMARIUM.

49. Quæ beneficia residendi am requirant ex obligatione.
50. Quæ non requirant.
51. Quid sit tenentium in hac re quo id beneficii tenuia.
52. De iure quo imposita est propria obligatio.
53. Cum beneficio habent e curam animarum ne quidem papa potest in tali obligatione dispensare sine iusta causa.
54. Aliquot alii casus.
55. Licentia beneficiarij curam animarum habentibus concessa à Concilio Tridentino.
56. Legitime excusatus à residendo, facere potest fructus suos.
57. Obligatio dispensari in hac re: & quis possit in ea dispensare.
58. Pena restitutionis, qua punitur transgressio propositæ obligationis.
59. Ea non imponitur incurrenda ipso facto: & quatenus ante condemnationem possit quis vti fructibus quorum priuatione punitur.
60. Exploratio difficultatis, An ad talem penam vitandam, sufficiat residere, Ecclesiasticum ministerium per substitutum exercendo.

Obligatio residendi in propriis Ecclesiis, id est seruiendi per seipsum in Ecclesia in qua habetur beneficium, in aq. personaliter faciendi officium, propter quod datur beneficium: colligitur ex toto titulo de Clericis non residenti-

bys. Agentes de ea re authores (quibus adde Nauarra in Enchir. cap. 25. nu. 121.) refert Azor 2. parte Moral. instr. lib. 7. sub initium cap. 1. r. r. in quo & tribus sequentibus, satis late eam persequitur.

Cæterum, certum est omne beneficium cuius animatum cura siue in foro interiori tantum, vt parochiale; siue tantum in exteriori, vt Archidiaconatum, cui potestas gubernandi annexa est absque pastoralis cura; siue in vtroque simul, vt Episcopatum; & quodcumque aliud cui iurisdicatio, & pastoralis cura est annexa. Certum inquam est residentiam requirere secundum commune ius canonicum, per cap. Ad hæc, & cap. Extirpanda §. Qui vero De præbendis, & cap. Quia nonnulli, De Clericis non residentibus, & ca. Licet De elect. in 6. Qui Canones in nouantur in Concilio Tridentino sess. 6. & sess. 23. vtroque cap. 1. De reform.

Idem quoque dicendum est de beneficiis eorum qui habent Ecclesiasticam dignitatem, præposituramue institutam ad conseruandam, & augendam disciplinam Ecclesiasticam: qualia sunt Præpositorum, Decanorum, Thesaurariorum, Præcentorum, nonnullorumque aliorum. Pro quo textus est in citato cap. Ad hæc, cap. Ex parte vestra, cap. Inter quatuor, cap. Ex parte tua, De Clericis non residentibus, & in Concilio Tridentino sess. 24. cap. 12. De reformatione.

Idem adhuc dicendum est de canonicatu, Pro quo item faciunt cap. De cetero, ca. Tuæ, cap. Cum dilectis cap. Cum ad hoc De Clericis non residentibus, & cit. cap. 12. Concilio Tridentino. vbi idem habetur de præbenda, & portione: vt & in cit. cap. Cum ad hoc: vbi illam habentes vocantur assisij. Ad quod verbum glossa notat assisios, quasi assiduos vocari beneficiatos, qui non sunt canonici, & seruire debent Ecclesiæ: nec vocantur ad communes tractatus cum canonicis. Idem præterea dicendum est de vicariatu perpetuo Ecclesiarum parochialium per cap. finale, De officio vicarij. Item deniq; de beneficiis habentium Episcopatus, Abbatias, vel Prioratus in commendam, vel administrationem perpetuam, etiam quoad spiritualia, quoniam habent idem onus & obligationem, quam ij haberent, qui in titulum talia beneficia obtinerent.

De cæteris autem beneficiis non est ita certum. Nam et si Doctores (quos satis magno numero Azor in eodem cap. tertio, versu sed dubitatur, refert & sequitur) cõmuniter asserant omne beneficium iure cõmuni residentiam requirere: quia ex cap. Quia nonnulli, Relatum, ca. Conquerente, De Clericis non residentibus: & cap. finali, De rescriptis in 6. beneficium datur propter officium, quod quidem requirit presentiam persone in loco in quo ipsum debet exerceri. Nihilominus inde nihil amplius videtur colligi de necessitate, quam quod beneficiarij in Ecclesiis constituantur vt seruiant, officium in eis exercendo, non autem statui aperte, quod debeant personaliter seruire per seipsum: sicut de Parochiis, ac aliis prius memoratis particulariter statuitur. Quidquid autem sit de iure communi, constat apud omnes dari quædam beneficia, simplicia vltra antememorata, vt capellanas: quæ per cõsuetudinem receptam, nec tanquam illicitam reprobari solitam, libera sint à residentia personali: excepto quod interdum aliqua eorum ex statuto speciali, vel fundatione illam requirant, non vero ab obligatione, officium quod eis annexum est, præstandi per alium.

Aduerte vero quod prædictum est de obligatione residendi, locum habere quantumcumque beneficii sunt tenuia, pro ut Nauarra initio citati n. 121. expressit, post plures alios quos Azor commemorat, & sequitur in illo eodem ca. 3. quæst. 3. Ratio vero est: tum quod generaliter ius præcipiat beneficiatis commorari in sua Ecclesia: nihil distinguens, si tunc pingue, an tunc beneficium: neque ob reddituum tenuitatem, anittatur ratio beneficij. Tum etiam quod Clericus, cui beneficium tenue conferretur, possit illud propria sponte respuere: ideoque si illud accipiens, incommodum aliquod sentiat; debet sibi imputare, perinde ac ille, qui modice dotatam uxorem voluit ducere, debet sibi imputare, quod in ea sustentanda grauetur. Inde per dicenda in sequenti numero 284. si habens beneficium tenue, obtineat aliud residentiam requirens, tenetur relinquere prius, aut dispensationem obtinere ad vtrumque simul retinendum, seruiendi